

**Г.Я. ІЛЬНИЦЬКА-ГИКАВЧУК (УКРАЇНА, ЛЬВІВ)
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОС-
ПОДАРСТВА**

*Національний університет "Львівська політехніка", вул С. Бандери, 12, 79006,
Львів, Україна*

Новою ідеологією розвитку суспільства на сучасному етапі є концепція сталого розвитку, основною метою якої є задоволення економічних потреб людства при збереженні і відновленні природних ресурсів. Важливу роль в забезпеченні сталого розвитку відіграють ліси, оскільки виконують багато екологічних функцій. В той же час лісові ресурси використовуються нерационально, тому постає завдання сталого управління лісами, яке передбачає багатоцільове, безперервне і невиснажливе користування лісовим фондом, нарощення економічних функцій лісів при одночасному посиленні їх екологічних і соціальних функцій для задоволення потреб теперішніх і майбутніх поколінь. Слід зазначити, що Україна визнала більшість резолюцій міжнародних конференцій, які відбулися в Ріо-де-Жанейро (1992 р.), Гельсінкі (1993 р.), Лісабоні (1998 р.), Йоганнесбурзі (2002 р.), Відні (2003 р.) і зобов'язалась дотримуватися вимог сталого розвитку лісового господарства.

Сталий розвиток можна розглядати в трьох аспектах: екологічному, економічному і соціальному. При цьому екологічний аспект передбачає збереження і відтворення лісових ресурсів, посилення їх екологічних функцій; економічний – задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах без зменшення їх запасів для майбутніх поколінь; соціальний – задоволення рекреаційних, духовних, естетичних потреб людства.

Для попередження глобальних змін клімату внаслідок забруднення навколишнього природного середовища та виснаження природних ресурсів необхідно використовувати критерії та індикатори, які дають змогу оцінити існуючий стан та розробити пропозиції щодо покращення ведення лісгосподарської діяльності. Так, на нараді в Лісабоні (1998 рік) визначено загальноєвропейські критерії сталого управління лісовим господарством. В багатьох країнах затверджують свої критерії та індикатори, які базуються на загальних принципах, але можуть враховувати національну специфіку. Слід зазначити, що в Україні вони ще не затверджені, але є значні напрацювання серед науковців, зокрема виділено такі критерії сталого ведення лісового господарства: 1. підтримання, збереження і примноження лісів, посилення їх ролі в вуглецевому циклі; 2. підтримання належного санітарного стану лісів; 3. збереження та поліпшення продуктивних функцій лісів; 4. збереження захисних функцій лісів; 5. збереження і створення сприятливих умов для підтримання біологічного різноманіття лісів; 6. підтримання соціально-економічних функцій лісів; 7. застосування ефективних нормативно-правових, економічних і організаційних механізмів для забезпечення сталого управління лісовою галуззю.

Основними принципами сталого розвитку лісового господарства є наступні: сприяння збереженню біологічного розмаїття; ведення лісового господарства із застосуванням нових екологозберігаючих технологій; довготермінове спрямування ведення лісового господарства; багатоцільове використання лісових ресурсів; досягнення оптимальної лісистості територій; сприяння захисту унікальних лісів, зокрема таких, що мають культурну, духовну, історичну та релігійну цінність; проведення лісовими інституціями просвітницької роботи щодо глобального значення лісів; забезпечення висококваліфікованими працівниками лісової галузі та сприяння розвитку лісівничої освіти; проведення моніторингу лісів на різних рівнях; збільшення площі лісів охоронного призначення; екологічна сертифікація систем ведення лісового господарства; сприяння розвитку національного виробництва, здійснення міжнародної торгівлі тільки продукцією переробки; сприяння розвитку рекреаційної інфраструктури; сприяння відновленню лісових екосистем, забруднених радіонуклідами; розширення міжнародного співробітництва у сфері лісгосподарських відносин; залучення громадськості до створення довгострокових планів ведення лісового господарства.

Для забезпечення сталого розвитку лісів в кожній державі сформована своя лісова політика, яка реалізується через сукупність різних інструментів: політичних, екологічних, економічних, соціальних та технічних.